

MEIE MATS

NR. 26

1921

Callinn, Harju t. 45
Ilmub 2 korda kuus

19 aastakäik, Oktoober, 1,
Üksik nr. 10 marka

Enamlased arreteerisid Moskwa näljahädaliste abiandmise komitee, süüdistades seda kontrerevolutsioonis. Ajalehest.

„Te olete kontrerevolutsionärid!.. Laotate walgekaartlist ideed laiali — annate nälgiijatele walget lolba!“

Tellimise hind:

1 kuu — postiga 35 mk.
1 „ — postita 33 „
Wäljamaale 70 mk. kuus
Kuulut. hind 20 mk. rida

MEIE MATS

Erapooletu nalja ja pilkeleht
Ilmub 2 korda kuus. XIX a.

Toimetus ja talitus: Harju t. 45
Tallinnas

Colmetaja kõnetunnid iga teisipäew
ja reede kella 11—2 l.

Wastuwõetud kaastõde eest
maksetakse ajakohane tasu

Tarwitamata jäänud kirjatõid
tagasi ei saadeta

Saadetawatel kirjatõudel peab
saatja täielik aadress olema

Waikwad seinad.

M. B. Hohenofeni krtmimaal-romaan.

(6. järg.)

XIII.

„Minu nimi on Ben Dykhoff Rioost. Täna wäst kohale jõudnud. Sain teate, et minu wennaga midagi juhtunud on. Olin juba politseiülema juures, kes mulle seda teatas ja tema saatis mind siia. Sellepärast olen ma praegu siin!”

Kommissar Rosenhaini ees seisis tugewa kehahitusega, moodsas reisuülkonnas, kollaste lakkkingadega isand.

Ben Dykhoff oli tugewasti päiwitanud, silmad olid suured, tumedad, pea pügatud, tal oli kongus nina, mille parema külje peal arm.

Kommissar tõusis istmelt.

Tähendab, see oli siis surnu pärija! Wõõrast riibas kahtlane pilk, mida see aga tähele ei pannud.

Täieline wastolu walitses Ben Dykhoffi wäljastumise wiisi ja tema moodsaate riiete wahel. Rosenhain ei teadnud, miks politseiülem wõõra tema juure saatis, ta pakkus talle tooli ja sõnas:

„Mida soowite minult?”

Ben Dykhoff asetask end raskelt istmele ja sõnas:

„Oma wenna asja pärast olen siin. Tahtsin seda wanapoissi heameelega näha, ent saatus tõmmas mu soowist kriipsu läbi.

Kolmtuhat marka annan sellele, kes minu wenna tapja kinni püüab. Kolmtuhat marka, see pole wäike raha, oleks minu isa ütelnud. Ja politseiülem saatis mind siia, et seda teile ütelda.”

„Teie maksate selle summa, kui mõrtsukas kinni püütud?”

„Muidugi! Surnu oli ju minu wend, ehk meie küll kirjawahetuses ei olnud. Teisel pool merd on muud teha, kui sentimentaalseid kirje kirjutada.”

„On teil tarwilikud isikutunnistused liigi?”

„Heenesestki mõista. Nii näituseks pass, ristimistäht ja muud farnased paberid. Sest ka teinepool merd maksab weel farnane kord. Need peawad mul olema?”

„Ja, on wäga tarwilik, et teie end tema wennaks tunnistate, sest temal jäi järele wäike warandus ja peale selle elukinnituse raha, nii umbes ühe saja wiiekümne tuhande ümber.”

„Paberisi on mul rohkem kui küll. Ja kes Herberti tunneb, see tunneb ka mind, sest meie olime kaksikud, ja pealegi üksteisele farnased kui kaks kana muna. Aeg pole meid palju muutnud. Ainult päewitanud olen wäst rohkem kui tema; muud wahet ei ole. Kas tema oma pea ka nii paljaks pügas kui mina, seda ma ei tea.”

Nii kõneles Ben Dykhoff, ent tema sõnadest paistis, et tal wenna surmast sugugi kahju polnud, näis, kui oleks ta tundmuse ilm täielikult närienenud.

„Pööran teie tähelepanu selle peale, et kui teie oma wenna warandust tahate pärida, peate sellest kohtule teatama.”

„Kas Herbertil naist ega lapsi järele ei jäänud?”

„Ei!”

„Siis wõtan muidugi liigi, mis wõtta on, raha ei maksa kunagi tagasi lükata.”

„Millal saate wiimase teate oma wenna üle?”

„Hm! Sellest on juba möödunud enam kui aasta. Meie ei kirjutanud heameelega.”

„Millal teie siis kohalle jõudsite?”

„Täna. Alles täna, eile öösel sõitsin Antwerpenist wälja, sest ma sain siis kirja.”

„Ja millal teie Antwerpeni jõudsite?”

„7. mail. Seal asusin Prints von Granjeni wõõrastemajja, waatasin paar päewa linnas ringi ja kirjutasin siis wennale.”

„Kas teie wahje peal Antwerpenist ära olite?”

„Ei! Seal meeldis mulle wäga.”

„Teie magasin teie öö wõõrastemajas?”

Ben Dykhoff naeris kõlawalt.

„Haha! Kus pidin ma siis magama? Muidugi wäga eeskujulikult magasin iga ööse wõõrastemajas.”

„Wenna ärist ja ettewõttest ei tea teie midagi?”

„Ei!”

„Siis wõin teile waid nõu anda, et ennast kõige kiiremas korras ärwi kohtusse kui pärija üles annate.”

„Seda ma teen! Peab mulle wenna mälestuseks olema. Aga kuhu pean minema?”

Kommissar Rosenhain andis täpipealsed juha-

tused, mille peale küllaline tähelepanelikkult pead nokutas.

Siis kõneles Ben Dnykhoff weel:

„Aga ärge unustage neid kolmetuhat marka. Ma pole mees, kui mõrtsukat kinni ei piüta, kes minult wenna julges riisuda. Rõõmustasin juba, et hulga aja pärast tema kätt woin suruda. Nii siis, kolmetuhat marka sellele, kes mõrtsuka kinni piüab.“

Kommissar saatis wõõra ukse. Kirjutuselaua juure tagasi astudes, surus Rosenhain käed otsestele, ta mõtted töötasid palawikutaolise kiirusega. Ta istus. Ent lähemal silmapilgul kargas ta uuesti istmest ja kiirte sammudega kõndis ta toas edasi-tagasi.

See oli siis pärija: tema omas elukinnituse summa!

Kas wõis see inimene mõrtsukas olla, kui Ewald Romingen süüta oli?

Kuid Ben Dnykhoffi julge wäljaastumine ei lasknud sugugi märgata, et siin mõrtsukaga tegemist.

Pealegi kõneles ta selge sõnaga, et ta enne 7. maid kordagi Antwerpenist wälja polnud sõitnud.

Kas see aga tõsi oli?

Siitamaale polnud weel mingisugust teadet.

Kommissar oli just selle küsimuse üle Antwerpenist teadet nõudnud, wastus pidi asjale selgitust tooma. Wõib olla, et Ben Dnykhoff tõepoolest Antwerpenist wäljas oli olnud, wõib alla ainult kaks ööd ja selle aja jooksul wõis küll kuritegu korda saata.

Kannatamatult ootas Rosenhain wastust.

Weel täna enne lõunat pidi see kohal olema.

Ta ei eksinud. Sest peagi ilmus käskjalg telegrammiga.

Agedalt haaras kommissar telegrammi, käristas ümbriku ja luges:

„Ben Dnykhoff 7. mail sisse sõitnud, eile Berliini sõitnud, on iga öösel wõõrastemajas maganud ja linnast mitte lahkunud. Prints von Oranjen.“

Kommissar istus.

Sellega oli käes kindel teade, et Ben Dnykhoff Antwerpenis wiibinud. Sellega on ümberlõkatud arwamine nagu oleks tema mõrtsukatöö korda saatnud.

Igasugune kahtlus Ben Dnykhoffi wastu oli mõttetu.

Ent kuidas wõis ta pääseteed leida, kuigi ta uskus, et Ewald Romingen süüta oli?

Kommissar ei leidnud enam wõimalusi.

Oli see ainult juhus, et pool aastat enne kuriteo kordasaatmist elu kinnitid sai? Kas polnud kuritöö kordasaatmisel tõesti mingisugust eesmärki, et enne kihwtitati ja siis alles surukehha tundmatu tufeni purustati?

Wõi oli asi tõesti nii lihtne, nagu seda Dr. Frankenstein arwas?

Nii elawalt töötasid Rosenhaini mõtted nende küsimuste kallal, et kõik teised aktid hoopis unustas.

Kui kommissar oma mõtetega just kõigeelawamas tegewuses oli, ilmus tema töötuppa Liza Geyer.

Silmapiilk astus kommissar tulijale wastu ja sõnas:

„Tulite just õigel ajal. Praegu waid mõtle sin teie asja üle järele, ent pole ainustki lootust; mis mina wõimalikuks arwasin, lükati ümber telegrammi läbi. Toote teie wast midagi uut?“

„Natuke, ehk ma küll otustada ei julge, kas sellest ülepea kasu on.“

„Mis see siis on?“

„See nõela lugu piinas mind, arwasin et keegi teine wõis selle nõela Romingeni pesu hulka pista.“

„Ja?“

Siis jutustas ta, mida ta Ewald Romingeni korteri perenaiselt kuulnud, kuidas wõõras ilmunud, perenaise teise tupp saanud, nii et ta paar minutit ilma juuresolijata Romingeni korteris wiibinud.

Kaswawa huwitusega kuulas kommissar pealt; kui Liza Geyer lõpetas, sõnas kommissar:

„Pika habemega, see on kokkukõllas; kui wõõras korteri perenaise mingisuguse ettekäände, tagamõttega toast wälja saatis, siis wõib õige olla, et habe wale oli.“

„Aga paremalpool nina küljes olnud tal wäike arm, kuid täpipealt ei pannud perenaine seda tähele.“

„Ta wõis aga seda meele tuletada?“

„Ja, ainult möödaminnes! Ent sarnane nina oli Herbert Dnykhoffil. Ja see on surnud, on ta petud.“

Käed seljataha asetud, sammus kommissar toas erutult edasi-tagasi, poolwaljult iseenesega kõneledes:

„Ainult mitte Herbert Dnykhoffil, waid ka tema kakshikwennal.“

„Mis see on?“

Ent kommissar tegi käega eemalõrjuwa liigutuse, kui tahaks ta omi mõtteid mitte katkestada lasta.

„Tasa! Telegramm — telegramm! Kõik ööd wõõrastemajas — kuidas — kuidas seda teisiti seletada?“

Siis aga lähenes ta Liza Geyerile, aetas oma käed wiimasele otsale, raputas teda ja hüüdis:

„Käes on, käes on! Muidugi wõis Ben Dnykhoff kõik need ööd Antwerpeni wõõrastemajas magada, kuid selle peale vaatamata ka Berliinis olla. Nii wõib seda weel mõelda. Telegramm — uus telegramm.“

Lizat seisma jättes, ruttas ta oma kirjutuselaua juure.

XIV.

Oli kitsas, wäike tuba; akna eesriided olid määrdinud, papp karbid wedelesid kapi peal, wana nadel toolidel; murgas wedeles wana wiulikast, asjad olid segi paisat.

„... hm, tänane ilmateade ... temperatuur kuiw, lõuna tuul... Pagana hea, et vihmawarju kaasa wõtsin!“

Leidus waewalt paika istumiseks. Köhn, kotkaninaga meesterahwas õorus omi kondiseid käsa.

Ta ei õlnud mõni kardetaw kelm, waid kawal ärimees, kes oskas wäljanuuskida kohta, kus warandusi peitus, ta teadis kus kiwi all wähid elasid.

Arglikult silmas ta külalist, keda ta ei tunnud.

„Teie wõtate ka elukinnitusi wastu?“

„Ja, elu, tule, õnnetuste juures.“

„Kuulsin kord Liini tänawa kohwikus, et teie ka Herbert Dykhoffi kinnituse asja ajate. See on ju nii?“

Wanamees, kelle umbusaldus selle küsimusega sugugi ei wähenenud, püüdis aineist kõrwale kalduda:

„Ei mäleta kõiki nimesi.“

„Wõiks ju lõppude lõpuks raha teenida, kui kõik täpisealt teaksite,“ wastas komisjar Rosenhain. Cuurawalt silmi pilgutes, küsis Martin Weinzierl:

„Mida peaksin ma selles asjas teadma?“

„Kuidas wõis see juhtuda, et elukinnitamisele

asuti. Noored inimesed endid harilikult nii suurte summade peale ei kinnita. Siin pidi kinnitaja küll wäga haige olema?“

„Ei see pole põhjus.“

„Tähendab, siis teie kinnitasite tema esu?“

„Ja!“

„Kui palju wõisite teie selle pealt teenida? Sellist kaunis ilusa summakese, kui asjad kõik korras.“

„Hm! Mina Dykhoffile ettepanekut ei teinud; tema ilmus minu juure ja päris üksikasjaliselt kõik kinnituse puutuwad tingimised, ja mis tarwis on selleks, et kinnituse summa wälja makstakse.“

„Tegite teie talle nii kõrge summa peale ettepaneku?“

„Ei! Mina arwasin kahekümne tuhande peale. Ta ise tahtis sajawiiekümne tuhande peale. Ma nimetasin talle, et preemijad wäga kõrged, ent ta naeris ja arwas, et neid kerge maksta. Ja nii kinnitasingi.“

„Tähendab, ta ise tahtis?“

„Ja, seda ei tule mitte igapäew ette, igatahes oli see mulle hea teenistus.“

„Kas Herbert Dnykhoff ei nimetanud, miks ta end kinnitada tahtis?“

„Küüsin! Ta näeris ja tähendas, et hõlpsam meeldiwat naist wõtta.“

„Kõneles ta midagi oma wennast?“

„Ei!“

„Tundsite teie teda?“

„Ei! Sest on juba kümme wõi kaksteist aastat mööda, kui ta kadus.“

Weel paar küsimust pani komisjar ette, ent need olid tähtsusetad.

Sellega, mis komisjar kuulis, jäi ta wäga rahule, rahuloldawalt noogutas ta pead ja tähendas, et agent hea summakeste teenida wõib, kui ta järgmisel päewal kella nelja aeg politsei ülema Franknesteini töötuppa ilmub.

Ent selle käiguga ei lõppenud weel Rosenhaini töö, ta tee wiis teda Berliini idapoolsesse osasse, et tapetu Herbert Dnykhoffi elukorterit weel kord üle waadata.

Emand Ringstädt tundis tulijas kriminaal ametniku kohe ära, teretas teda ja sõnas:

„Teie olete, isand komisjar! Astuge aga sisse. Ei ole enam midagi sellest hirmuteost järele jäänud.“

Ta saatis komisjari tapetu tuppa; seal walitses nüüd täielik puhtus ja kord; kõik oli uue üürniku wastuwõtmiseks korda seatud.

Midagi ei tuletanud enam kuritegu meele.

Ainult seinad olid kuritöö pealtwaatajad olnud. Ent nad waikisid!

Nii mõttes komisjar, kuna ta silmad toas ümber waatasid.

„Olete ise kõik siin nii ilusti korda seadnud?“

„Muidugi. See peab nii olema, sest üürnikku saada on wäga raske. Enamus hoiab end niisugusest kohast, kus kuritegu korda saadatud heameelega eemale, ega julgeks seda korteri üüridagi.“

„Kas teie wast kraamimise ajal weel midagi leidsite, mis furnu omadus?“

„Ei! Kõik mis oli wõttis isand komisjar enefega ligi.“

„Tean! Arwasin waid, kas ehk midagi kahe silma wahetele ei jäänud.“

„Ei! Ma ei leidnud midagi!“

„Kas teie mäletate tõesti, et see teisipäew oli, kui wõõras Dnykhoffi pool käis?“

„Ja! Teisipäewal! See oli ju ka mõrtsukas?“ Komisjar ei pannud küsimust tähele, waid päris edasi:

„Reede öösel sündis kuritegu?“

„Ja!“

„Oli Herbert Dnykhoff eelmisel ööl kodu?“

„Neljapäewal? Ei! Juba keelknaadalal oli ta ära; ärireisul: Reede hommikul tuli ta tagasi; ja juba järgmisel ööl tapeti ta ära.“

„Tänini ei kõnelenud teie sellest midagi, et Dnykhoff kaks ööd kodust ära oli.“

„Seda ei nõudnud ju keegi. Pealegi juhtus wäga sagedast, et ta reisul oli. Pole sellel ju kuritõega midagi ühist?“

„Ma ei tea. Nimetas ta, kus ta need kaks ööpäewa oli?“

„Ei!“

„Teie ei tea ka tema wennast midagi?“

„Ei!“

Komisjar teadis, et küsimuste abil enam midagi teada ei saa, lasi oma silmad weel kord otswalt seinadel peatada, sest need olid ainsad tunnistajad.

Ent seinad waikisid.

Ehk wõis see waikimine kord ka pealtkaebajaks olla?

Need seinad?

Uulitsapool seinas olid kaks akent, ühes seinas oli üks aeskott, teises — magamistuppa.

Neljandal seinal rippusid pildid ja üleswõtted. Kiirelt libisesid ta silmad pilte mööda, kuna ta ükskõikselt küsis:

„Pildid on teie omad?“

Emand Ringstädt noogutas elawalt:

„Ja! Ka need üleswõtted. Ainult need seal ja need seal on Herbert Dnykhoffi loodud.“

Komisjar astus lähemale; üks pilt kujutas wanapoole naisterahwast, teine üht noortmeest ja kolmanda peal olid, kaks umbes kaheteistaastast ühefarnaste näojoontega poisikest.

Wiimaseid silmas komisjar terawalt.

Emand Ringstädt pani seda tähele ja sõnas:

„Ja, see on isand Dnykhoff, kui ta weel poisike oli; juba siis oli tal nina küljes arm. See teine on tema kakshikwend. Nad on üksteisele nii farnased kui kaks muna.“

Komisjar kummardas pildile weel lähemale.

„Ja, see ta on, aga —“

Kiirelt pööras ta end ümber:

„Ma pean selle pildi ligi wõtma, emand Ringstädt.“

„Olge nii lahke. Mis leiata teie seal iseäralikku?“

„Emand Ringstädt, ma olen kindel, et need seinad mitte alati ei waikki, waid mõnikord ka jutustada wõiwad.“

„Seinad? Teie naljatate isand komisjar?“

„Ei, ma ei naljata mitte. Ent seekord jutustasid seinad mulle terve selle loo, mis siin kuritöö öösel sündinud. Ja sellepärast peate selle pildi mulle ligi andma.“

„Hea meelega! Ent ütlege nüüd, mis see kõik tähendab!“

„Seinad on waikimise murdmud! Teine kord. Ma pean minema!“

XV.

Dietmar Genex lahkus toast. Nüüd wõis Eisa jälle oma mõtetele anduda, kindel olles, et keegi teda ei tülitata.

Sellest ajast kui komisjar talle jälle uut loost andis, julges ta tulewikku jälle rõõmsama pilguga waadata. Muidugi oli Ewald Romingen süüta; selle juures ta enam ei kahelnud. Ent tunnistused kõnelesid talle wastu, ja seda rohkem weel, et

ta vaikis ja ütelda ei tahtnud, kus ta käinud, ehk mil teel ta raha saanud. Kuid Liisa uskus tema süütause. Ta oli kindel, et Romingeni süütaus päewawalgele tuleb. Ta ei arwanudgi, et see täna ehk homme juhtuda wõis: katseaeg wõis neil veel ees seista.

Aga, wõib olla, ehk kergendas tema leidus siiski komisfari ülesannet; walt sai ta selle wäikeste leiduse abil seda heaks teha, mis ta kord segaduses eksinud.

„Ja oli ära; jälle lebas näputöö süles.“

Kaua ei saanud ta unistuste imas wiibida, sest ukse kell helises.

Oli see postimees?

Pikaldasel sammul läks ta wälja ja awas ukse; ent karjatusega kargas ta tagasi. Mitte ehmatuse, ehk hirmukarjatusega, waid äkilise rõõmu pärast. Poolpimedal ukseälwõl seisis Ewald Romingen. Naerunäol seisis ta seal, nagu poleks midagi juhtunud, sirutas wälja oma käed ja sõnas rõõmsalt:

„Tere Liisa! Siin olen ma jälle.“

„Ewald, waba!“

„Ja! Waba!“

„Astu siis ometi sisse! Ja kõik pead sa mulle jutustama.“

Ta haaras Ewaldi käed; ega püüdnudki eemale tõrjuda, kui see teda suudles, ta wastas suudlusega ja pigistas kinni silmad üleolewas õnnes.

Kui nad tuppä jõudsid, nihutas ta Ewaldile tooli, millele wiimane istus.

Enelele wõttis ta madala järi, asetades end Ewaldi põlwele juure, nii wõis ta temale otse waadata.

„Oled täiesti waba. Igasugusest kahtlusest wabastud?“

„Ja! Waewalt tunni aja eest jõudis see, ja kohe otjisin sinu ülesse.“

„Kuidas see juhtus?“

„Oige mõrtjukas wõeti kinni.“

„Mõrtjukas? Kes see oli?“

„Seda ma ei kuulnud. Igatsesin waid sinu järele!“

„Sina, hääkene!“

„Sinu wastu olin süüdlane. Ainult sinule pidin seda üles tunnistama, millest seal kirjutasin.“

„Ja! Aga ma uskusin ju sind!“

„See ei pea aga talistama, sinule oma elulugu jutustada, mida muidu keegi ei tunne. Sinule pean ma ütleva, kuidas selle raha sain. Keegi ei tea seda, ka peale wabaksfaamist ei kõnelenud ma sellest!“

„Ma ei nõua seda, kui see saladus on!“

„Meie wahel ei tohi saladust olla ja sinul on õigus kõiki teada, mis minusse puutub. See on minu, õigemini minu ema elulugu.“

Ta jutustas:

„Minu ema furi warakult; olin neljateist-aastane poisike, kui tema furnukeha ees põlwitasin. Iga ei teadnud ma midagi. Oli mul teda üleüldse. Ma ei mõistnud seda.“

Ent, kui ma ema furnukirstu juures seisin, ei saanud ma nutta, mu silmad olid kuivad. Nii armastasin teda; ta ei jätnud mulle palju järele; wäikene kapitaal, mis mulle wõimaldas oma elukutset õppida ja kiri mille peal märkus oli, et seda siis awada wõin, kui kakskümmend aastat wana olen. See oli kõik.“

Ta vaikis pilgu, näis kui tahaks ta seda minewikku veel kord waimustimade eest läbi lasta. (Järgneb.)

—0—

SALAJAD MOTTED.

(Tööraha „ninastwedajad“ aktsiaseltsi asutusel): „Ei aita midagi ... ninad on wedamisest „haisu ninasse“ saanud — nüüd peame end õiget wärwipidi näitama!“

*

(Haigemaja majandusülem anepraadi närides, kui läbi akna ühejalaga inwaliidi näeb): „Oleks aeg juba karkusi puhtakasu maksu alla panna!“

*

(Turulehe toimetaja juhtkirja läbi waadates): „Kui Wene inseneerid suuremal arwul Eestist elawat kaupa ostaks, siis läheks täieliselt „kuulutuste“ peale üle ja sissetulek oleks hüwa — siis kaoks ka „reamaks“...“

*

(Tõnisson lehele awaldamiseks saadetud artiklit „wigastatud sõjameestest“ märgates):

„Need mehed ei mõistnud paluda siis, kui isamaa hädaohus ja mina — suur nina olin. Las' komberdawad edasi — egas' kõik lubadused täitmist wõi leida... Paberikorwi!“

*

(Joonas, kihutuskõnet streigile kutse suhtes pidades): „Kuradi tõbud ... oleks mu kõris nii suur wõim, et ma karjudes silmamunad wälja põrutada wõiksin — siis oleks nad sunnitud pimedast peast minu hääle järele tulema!“

*

(Tomp — „Waba Maa“ peale sihitud artikli lugemisel): „Pagana Rebane... nüüd wõib kõige rahulikuma meelega sealt taldrekust lakku, kuhu ise mustust pillas... Kui Jumal mind sarnaseks wõiks ümber luua, siis wiskaksin sulle nurka ja hakkaks „Olewiste esist“ pühkima — saaks usklikuks!“

*

(„Meie Matsi“ toimetaja „Rajalastest“ Parmu reklaami lugedes): „Muretsen tugewama sulle pea — kui kallale mõtleb kippu — on kaitseriist käepärast!“

Lehtmetsa Kaarel.

—0—

Sopa koopa Kaarli sünnipäew.

(Lõpp.)

Algus uus segadus — rõõmutrall. Puusärk haarati õlgadele ja kanti ühes Kaarliga sisse. Asendati üle kahe toa ulatawa pidulaua otsa ja hakati õnne soovima. Pajunad aga rökkasid wahetpidamata „Oh sina poisjs“. Õnnesoowid kestsid wähemalt pool tundi. Siis ronis Kaarel puusärgist wälja ja hüüdis:

„Wat mina! Mina ei taha olla nagu kõik teised on. Mina tahan oma moodi olla. Mulle meeldis ennast nii koju lasta tuua. Ja ma tahtsin kõigile näidata, mis Kaarel wõib!“

Puusärk wiidi kusagile kõrwal tupp ja istuti lauda.

Joodi tugewasti ja söödi tugewasti ning wahetpeel peeti lauakõnede roast lugu.

Esimene kõneles pristaw. Kõneles väga asjalikult, juhtides tähelepanu asjaolu peale, et „koopaa“ omanik ja tema tugewate sidemetega peawad ühendatud olema ja rõõmustas, et on ka. Tähen das aga tooni tõstes, et pristawil on kaks silma, abil kaks silma, raiooni ülemal kaks silma ja igal kordnikul, peale ühe, kellel kakeluse juures teine wälja löödud, on kaks silma. Nii et ... (ta ei lõpetanud, wangutas kord näppu). Kuid ... (siin tegi ta ketswa pause ja waatas kaua Kaarlike filmi) kui pristaw ühe silma kinni pigistab wajub kogu tema alamusel seefama silma kinni, — pigistab ta aga mõlemad silmad kinni, siis on terve jaoskond pimemas.

Pristaw tõsteti kätele ja hüüti elagu. Muusika koor mängis sel ajal „Oh ja poisjs.“

Peab tähendama, et iga kõneleja kätele tõsteti ja iga kord „Oh sina poisjs“ kõlas.

Teised kõned olid enam-wähem tähtsusetad. Räägiti rahakursist, kabinetide sisseseadest, wiinakangusest, kõrgeist linnamaksudest, wäikeist sisetulekuiist, autode remonteerimisest, mõisade, majade ostmisest jne.

Ainult Piibutralli kõne salmides tõmbab juba salmide eneste pärast tähelepanu ja pealegi kandis ta oma kõne pajunakoori saatel ette. Et ma kiirkirja ei tunne, siis jõudsin waid mõned read poole tunnilisest improwisatsioonist üles märkida.

Oh, kallis naaber, sõber, kaim.
Sul hüüab täna minu waim:
Sa oled mees ja meheks jääd —
See peale lööme kas wõi käed!

Siis improweeris Piibutrall midagi Kaarli minewikust ja läks hoogu sattudes iseenele peale üle. Unustas footuks, et täna on Kaarli sünnipäew ja kuulajatel oli kindel arwamine, et ka Piibutrallil täna sünnipäew on.

Kui teaksite, kus olen käind,
Mis olen teind ja mida näind!?
Ei minu sarnast ole teist —
Ei meest, ei naist, ei lindu, weist.
Kui olen olnud kompanjoon —

Kõik teised matsid üles poon.
Ma... m... noh, päris soomusrong!
Ma olen suur tükk, „Luftballong“!

Ta tahtis weel midagi sinapi erimaksust rääkida, kuid pidulised haarasid ta kätele ja kandsid kolm korda ümber laua ja muusika mängis kolm korda „Oh sina poisjs“. Siis hakati Piibutrallile õnne soovima. Alles hulga aja pärast läks tal korda lärmitsejatele selgeks teha, et tema sünnipäew wast paari kuu pärast on.

Raiooni ülem, kes Piibutralli õõtsutamisel kõige suuremat agarust oli üles näidanud, urises endamisi:

„Kurat sest küll aru saab.“

Läks omale kohale tagasi ja tühjendas kolm klaasi järjestikku.

Kõik istusid jälle laua taha jatkasid söömist ja joomist. Nüüd olid kõned lõppenud. Pea oli ifegi tukkujaid märgata.

Saalist hakkasid waltsihelid kostma. Perepreili oli kingad wahetanud ja tantsu eest hoolitsetunud. Suurem osa pidulisi läks laali. Ja weeresid üle pörranda pakjud maadamid ning isandad.

Poole wahetpeel hüüti:

„Polka, polka!“

Ja mindi polka peale üle. Perepreili mokad wenisid küll torru, aga pristawi abi käänas juba polka tuuri sisse ning preili libises kaasa. Kaks „korpulent“ maadamit olid tantsu kawaleeride puudusel sunnitud ise endid „amitseerima“. Keereldes hakkas pristawi abi kannus ühe maadami jalga ja juhtus õnnetus. Maadamid komistasid ja kukkusid — üks selili ja teine kõhuli. Kõhuli kukkumud maadam lammas tagumise poolega juht „en face“ muusikantide poole. Kõik neli puhujat pahwatatsid korruga naerma ja jündis mürts, mida eemal olid maadamite arwele oleks wõinud panna. Kuid maadamitel oli ainult üks osakene selles kogu mürtfus süüd... Kui lamajad üles olid tõstetud ja puhujad jälle pillid suu peale said, läks tants edasi.

Meespidulised olid suuremalt osalt laua juure jäänud. Käisid ka tantsijad wahetewahel laua ääres. Aja jooksul hakkas sissewallatud aine mõju awaldama ja mõned pidulised olid sunnitud koorma kergenduseks kohta otsima. Teiti koht ja käidi üksikult ning paaride kaupa. Kõrwal toas seisis ju puusärk. Ja mis wiga oli seal walaskala mängida!

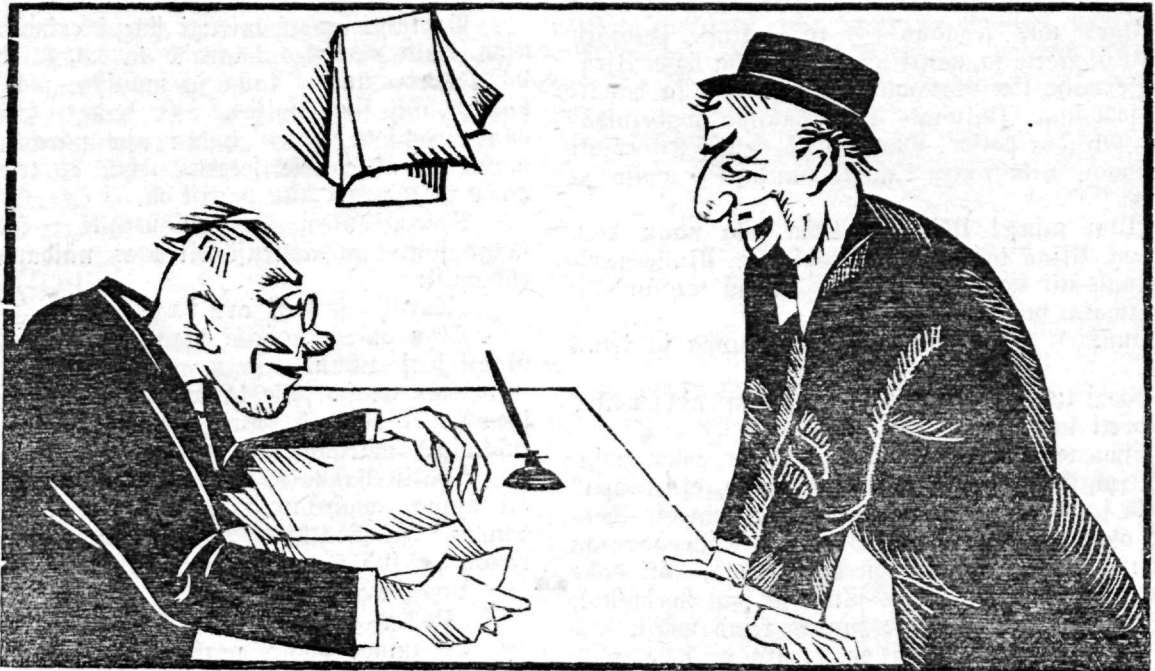
Tantsiti, joodi ja käidi kõrwaltoas puusärgi ääres Joonast wälja puhumas hilja õhtuni. Korraga märgati, et „Sopa Koopa“ Kaarel piduliste hulgast juba tükk aega kadunud on.

Arwati: „Mist mõtleb jälle midagi karutükki wälja!“

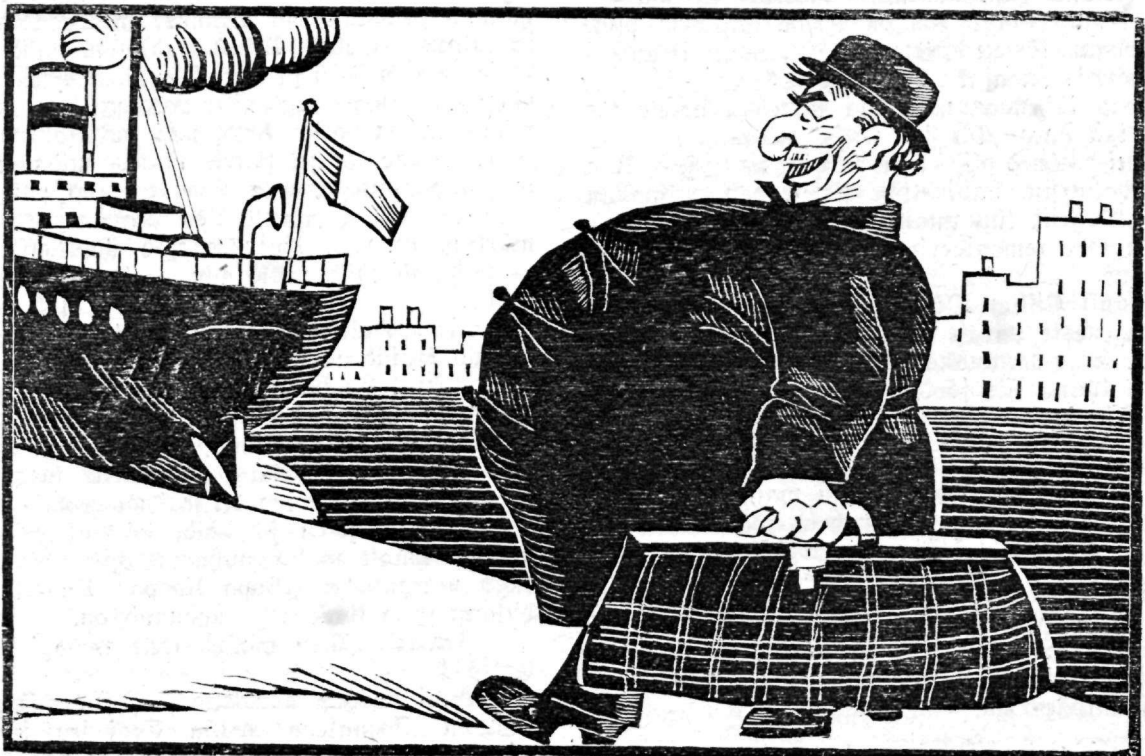
Äkki kargas kõrwaltoast Piibutrall parajasti ilmuwa „Joonasega“ wälja. Tegid seal juures hirmust häält ning wehkis kättega üle pea. „Joonas“ aga tuli ja tuli.

Ei saadud kaua aru, mis mehega juhtunud. Küsiti, päriti. Wiimaks sai Piibutrall „Joonase“ juuga öelda:

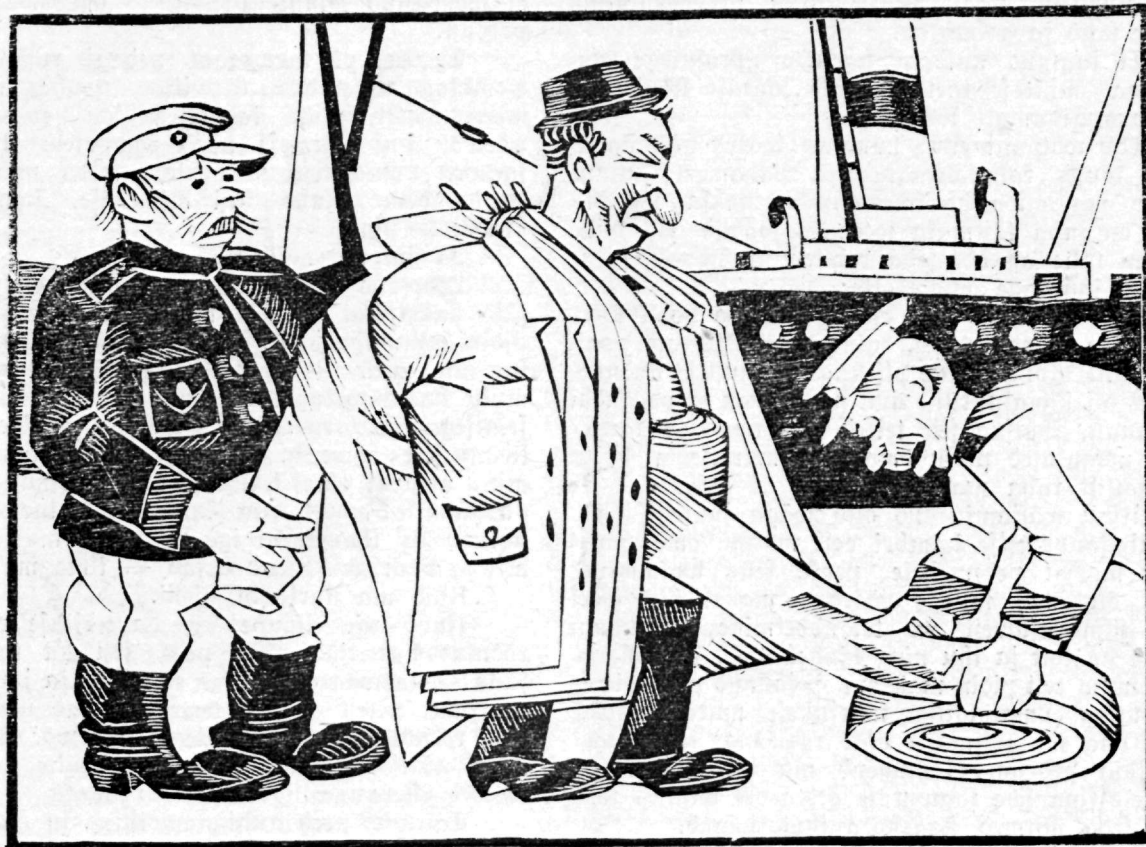
TÄIENDAMINE WALJAMAAL.

1) Lubage minule see wäljamaa pashport — minu tahtma kunstis ennast teendada!

2) „So! Nüüd olep minu ennast teendand, nagu kord ja kohus ja niid weib jelle tagasi seita!”

3) „Ai waimer! Need tolliwalwerid kunstist mitte aru saama ja keik minu teienduse era wetma! See pogrom olema!”

„Kaarel... up... upub... seal!”

Ja Piibutrall näitas käega kõrwaltoa poole, kus puusärk oli.

Jooksid kõik kõrwaltuppa. Kes sisse ei pääsünd waatas üle ukse.

Kaarel ümises puusärgist:

„Mina ostsin puusärgi. Mina olen sünnipäewa peremees. Mina ei taha nii nagu kõik teised. Wiige mind puusärgiga saali.”

Peretütar libises libedal põrandal ja langes jälle minestusse, kuna pereemand sõnagi suust ei saand — lehwitas waid käsi.

Wõõrad kadusid. Weeresid tagasi autod ja kalessid.

Teenijad asusid peremehe ning peretütre päästmisele.

Nii oli „Sopa Koopa” Kaarli sünnipäew.

Kui ma järgmisel hommikul Kaarli terwise üle teateid saama läksin, ilmus ka pristaw „haige peaga”. Pead parandades ütles mulle, et need kuradi pagunid, mis sealt autost kaduma olla läinud — noh, sestest, mis ta alla neelas — need sünnitada müüd lärmi. Autost enesest pole midagi! Ta anda siiski wabastamise palwe sisse.

Kaarli asjad olid kõige paremas korras. Ta oli juba warakult „Sopa Koobast” awama läinud. —ing.

—0—

Näituse järelkaja ehk riismed olewikust ja mälestused minewikust.

On inimese elus ülewaid filmapilke, mil ta unustab „äripäewased askeldused”, musta päewa murede muljutused ja elab kui lind taewaredelil, lauldes ühes laulikuga: „Mis on linnukesel muret” jne.

Niisuguse meeleolu mõju all sattusin ka minagi karastes ribikontide tugewust ja proowides tasku wee- ja tulekindlust, kesk rüselawat rahwamassi Wabariigi Suur- ja Wäiketööstuse näitusel.

Unustasin oma omapärase elukorterit, mille katuseks — taewataadi simiseks wõõbatud põrandalauad, seinteks — kõik neli ilmakaart ja põrandaks — must muru — see taewataadi sülekaus.

Tänini, õigem näituse eelpäewadeni, ei tulnud mul kunagi meelde piibli sõna, kus wäga praktiliselt soowitatakse — „mitte muretseda homse päewa eest”; ja kästakse uskuda hea lootuse sisse;

waid nurisefin, nagu see korraliku ja eeskujuliku patuse kord ja kohus on.

Ei suutnud kuidagi harjuda „praktilise olukorraga“ millesse taewas mind saatuse kaudu — kõige armulikumalt läkitanud.

Ehk wäljaminekud kümme wõrra küll kahanevad, tõusis rahulolematuse ja pahameel minus saja wõrra, mida ka inestagi ei maksa, sest inemene on juba täitmata loomaks loodud, sest mida rohkem talle annad, seda rohkem ta nõuab.

Ja kujutage omale ette:

Wanal armsal ajal elasin puusepa poolt ülesehit nelja seina wahel, minu peakohal oli puust lagi, mille läbi päikene piiskagi walgust ei andnud. Seinas oli silmasuurune auk n. n. aken ja pörandki oli lauast. Igasugused teised mugawad ja tarwilikud mõnused pidin omale ise muretsema, kõige eest kallist raha makstes.

Minu wäljaminekud olid wäga suured:

Neljanurgelise kambri eest maksin oma paar tuhat marka peremehele, peale selle walgustus; lamp, oli jne., jällegi pöörane maks, siis weel seep, silmapesuwehi ja toidukeetmine, muidugi mõista ka toit ja ihu ning hingekatted. Ühesõnaga, iga sammu eest pidin maksma, ei jäänud pennigi üle karastawa jumalawilja, märjakehe muretsemiseks.

Kuna ma wiimasel ajal raskemat järku taskutiisikut põdesin, ei julgend ma ka riigi rahameestele finanside saawutuse otstarbel wiisitiisi teha nagu seda mitmed kaaskodanikud teinud.

Ent neil olid wäga tungiwad põhjused: Kes töötas wäljamaale sõita haridust täiendama, kel omamaa kõrtsud ja kohwikud wiimseni läbi seeditud, (pealegi mõistawad nad geograafilise täpipoal-
fuga kinnitada, et Kusagil kaugel Eestimaa piiridest on wäljamaa, mille hulka kuulub Saksa-
maa, kui elukutseline allepruulija ja Prantsusmaa kui kunstijüngerite paradüüs ja toidulaud) — ja milks ei pidanud need sinatset siis wastutulekut leidma rahameeste poolt.

Minu aga — kui elukutseline wõhik kõigis teadustes, pealegi wäga sühikehe nägemisega, ja matemaatikas wäga nõrk, ei suutnud wälja rehkendada, et kui kolme kuni wiie rahamehe juures wiisitiisi teha — ise ka rahameheks wõid saada.

Ent ma ei tunne kadestust nendefinatsete nupu-meeste üle, kes nii kergelt mõistid rikkaks saada, waid tunnen wäga suurt rõõmu, et ma mitte nende leer ei kuulu.

On mul ju, nagu seda minu armsad ligimisedki tõendawad, tsipake kalduwusi kunsti poole ja wõin ütelda, et ma ka natuke kunstnik olen; ja sellepärast ei tohi ma ennast maiste mammonaga siduda, mis mind põhja weaks ja mille läbi minus kunstituluke kustuda wõiks.

Nii põdedes taskutiisikust, kartis aus peremees, et haiguseidud temale edasi saawad kantud; et aga mind kui „kunstnikku ja ajakirjanikku“ tülitada ei julgunud, sest need wiimased ju ainsad, kelle hammas raha- ja ärimest pureda julgeb,

ei fõondanud minule ütelda — oma waga hirmu põhjust.

Teades, et taewataat kedagi rusikaga ega wemblaga ei nuhtle, tarwitas nupukas majapere-mees, wõtet, mille tagatiseks oli, et ühel heal päewal, kui ligimehe poolt igaweseks hundipasji saanud, oma waranatukeste, mida mul rohkem ega vähem polnud, kui mina ise, Jumala telki ümber kolisin.

Ja siin ma nüüd olen...

Lõpp on ülearustel wäljaminekutel, esiteks jäid kakstuhat marka, mida peremehele maksma pidin, minu tasku; teiseks ei pruukind hirmu tunda lae üle, mille läbi tihtipeale tõrwast wedelikku mulle kaela walgus. Ei olnud muret kütise muretsemisega ega tarwitsenud enam ei lampi ega petroleumi, sest taewaahi — päike, kütis ja walgustas minu awarat eluaset ühtlasi edasi, polnud mul saunaskäimise muret ega kulu, sest taewamärjake uhtus mu ihunahalt iga wiimase mustuse kibeme, ja kõik need head asjad — ilma maksuta.

Kuid ma nurisefin siiski.

Nüüd aga liikudes mööda näituse riiki, olen rõõmus kui lind oksa peal, sest ka toitu nosin süüa — taewaarmust ilma maksuta ja jumalawilja märjake, sellest on siin terwed majad üles ehit ja olen rõõmus ühes rõõmsatega, kes wääriliselt hinnata oskajid Jumala tarkust ja inimese osawust, ehtides allepruualisi loorperipärgadega.

Talitasid need auhinnamõistjad ju „põhimõtte“ järele: „üks käsi peseb teist“, ja nii ta ka on: Sest allepruual peseb neid heldeid pärgadepunujaid ja andjaid „jumala ja kartuli weega“ ja milks ei peaks siis need wiimased allepruualisi pärgadega ehtima!

Kõik tundemärgid sihiwad igawese aja poole ja warsti wõime ühes õndsatega laulda:

Onnis wendlus kes ja tõest,
südant sulatanud jääst,
sinu kawalus meil ankruks jäägu,
tuimal hinge toiduks, kosutawaks saagu.

Nii südames rõõmu pärast nuttes, laulsin kõigeülewamas meeleolus seda wasttelt sündinud laulu, kui äkitselt kellegi wenna silitawat kätt oma taskuwoodri wahel tundsin.

Minu waikse küsimise peale:

„Wend keda otsid?“ sain weel waiksena wastuse:

„Ei ole ulualust, ega ole leiwapala, kerjata ei taha ja...“ mees fattus segadusesse ega saanud enam sõnagi suust.

Tahtsin näidata, et ta tõesti minu armas wend on ja kartes, et wiimsel kohtupäewal oma tegude eest enam wastust ei suuda anda, tulid talle appi ja lõpetasin tema poolelijäänud lause.

„...ja kobad nüüd wenna südame juures, et sealt waba nurgakest wõiks leida, kus puhata wõiks lasta tegewusest wäsinud kätt. — Mis millegi poolest pikem kui teised ihulitimed.“ mõtlesin endamisi, et teda mitte haawata ja sõnasin:

„Puhka wend puhka, meie oleme ju ligimesed!“

Kuid ümberwaadates ei näinud ma seda õnnetu mitte enam, ka tasku oli tühi, ja minu tühjust täisolew nahast rahatask, mida harjumuse tõttu ligi kandsin, oli kadunud.

End sellega trööstides, et mehike ühes minu tühja „rahataskuga“ Eliase kombel taewa wiidud — sammusin edasi, olles kindlas arwamises, et wiimne patu- ja esimene õndsuspäew juba käega katsjutawalt lähedal, sest kõikide nägudel helkis õnnis rõõm ja wendlik naeratus.

Nii jõudsin elawloomade asukohta, siin oli mullikaid, sõnniisi, hobuseid, kitsesi ja sea ema kümne pojaga, neid kõiki oli ehit aupärgadega, kel hõbedast, kel kullast, ja olid wiimased wäga rahul oma saatuslega, mäletledes ja magades kui — lap- sed, kel südamed pattudest weel puhtad.

Ja et nende neli ajalgsete sarw- ja sõrgloomade patud neist ära pestud, oli kindel, sest hommikust õhtuni, päew päewa kõrwal nõristasid taewa tuschid puhastawat wett.

Rõõmus, õndsas ootuses, pidin ühele „hobuloomale kaelsa langema ja hüüdma: „Tere wend!“ Kuid siin sündis õnnetus, mis purustas minu lootused õndsuspäewa lähedusse.

Kui ma parajasti hoogu wõtsin Iatrile lähemale tungimiseks, silmasin sõdurikuues meest, kes minu wäljawalitu neljajalgse wenna tagumise jala kallale asus ja seda ülesse tõstes sõnas:

„Tahan waadata, kas rauad head (siin olgu tähendatud, et mainit hobusel roostetanud rauad olid ja ta weidike lonkas, kuna aga Iatri kohal must walge peal seis: „kroonitud suure hõbeaurahaga ja 3000 margaga“), et aga hoolikamat waatlemist wõimaldada, sõnas sealseiswale maamehele (nähtawasti tallmeisterile):

„Kuule wanamees, hoia hobuse jalga ülewal, ma tahan raudu waadata.“

Ent mees kohkus.

Silmi ringi käia lastes otsisin asjata — põhjust kohkumiseks ei leidnud, ümberolijate nägude peal puhkas sügaw rahulduse tunne.

Waldas mindgi jälle...

Ent see rahuldustunne oli waid filmapiilkne.

Weel kord kordas sõduririides mees oma ületust, mille peale „tallmeister“ juba ägedusega wastas:

„Kes wõõb mind käski, olen riigiwaltijate tallmeister ja waba miis, ega's ma inamb mõisamoonakias pole!“

Kae langes mu silmilt.

Jõudsin jälle otsusele, et ilm ikkagi kuri ja wend wenna sõna ei kuula, ja et uhkuse waim minu ligimiste südames asub kui põline kodanik.

Ning oma „kunstniku“ mõistusega rehkendasin — nüüd juba poliitilikku täpipealsusega, et to tallmeister seatud hobuse järele walwajaks, et keegi kuri uudishimuline hobuse jalga ei kergitaks, sest see wäga halwawalt ja närtitawalt

auhinna ja loorberipärja peale mõjuda wõiks ja halwemal juhtumisel täielik ilmajaamine ähwardab.

Nii olid need hobuste peremehed oma kawala tallmeisteri läbi siiski suure au osaliseks saanud ja patu teel auhinna omand.

„Kurjus on kuningas maailma üle,“ mõtlesin endamisi ja südames tärkas rahutuse ja rahulolematuse uus oma „awara elukortri“ juhtes.

Nii meeleolus nullini langenud, tüürisin oma kurja keha radadele, kus seisid wäga mõnusa wälimusega wastselt ehitatud „bawiljonid“ ja seisid mu silme ees äkitselt kitsad ja madalad üürikorterid, jõelkatustega, kus elawad inimesed kui pipardud kilud plekkkarbis, waatlesin weetlewa wälimusega „Majanduseühisuse“ ehitatud õlgkatusega tare, „Nebali“ tuulikuga warustet walgeks krohwitud maja, „Usisoo“ püssnugade tehast ja „De- ritas'e“ hüiglapudelit, kus oleks elada nii mõnus ja mugaw ühel surelikul ja puhkes minus soow — jätku põllumeeste selts püsimine need ehitused, sest mina ja sajad teised taewataadi üürnikud leiaks siit paiga, kuhu nad omi päid wõiks pista.

Jällegi äratas mind magusalt mõtteist kisa:

„Wõtke waras kinni! Wõtke kin—nni.“

Loomade osakonna poolt tormas rahwahulk. Lähinewa inimestewoolu keskel silmasin juba „tutawat „wenda“, kes mõni tund warem minu südame kambri pugeda tahtis.

Nüüd haarati waekehesel turja pealt kinni ja „Käes!“ „Siin ta wõllaroog on!“ „Säh julle!“ „Kas weel tahad?“ sõnade saatel laoti waekehesel turjale lugemata arw hoopu.

Ja jõudsin otsusele, et mees ikkagi maa peal ja loomulikult ka minu rahatasku.

Rõõmustas mind waid lootus, et oma kadunud lamba jälle leian — poliitseis!

Kuid ärge arwake, et ma oma seisukorraga rahul pole.

Ei mõtlegi nuriseda, sest korter on awar ege anna ka wõimalusi tema peremehega kohut käia.

Teiseks puuduwad tal kllaasidega warustet aknad, mis kiufatuseks oleks riiuhimulistele, kes neid siis purustama hakkaks ja ilmaikku kohtu kätte langeb, ja kolmandaks pole seal uksti ega järjelikult ka mitte lukkusi, mis nõrke inimesi sissemurdmise aktusele meelitaks ja sellega neid patuteele juhiks.

*

Nii näitusega jumalaga jättes ja harilikuisse äripäewa roobastesse tagasi astudes soowitan kodanikkudele, kellel maine usualune puudub, elada wabas õhus, on palju praktilisem ja ilma kuludeta.

Ärgu waadaku sellepärast ükski kadeda pilguga, nüüd juba tühjade näituse bawiljonide peale.

Pi—ano.

Lehed wabariiklase päewaraamatust.

... Ju läheneb sügis. Ju rändawad kured. Ja kol-
kaseks muutuwad puude lehed. Tuul kiunub kur-
walt puude ladwus, kui laulaks ta matuselaulu kur-
ganiide ümber. Ja inimese hinges hakkab mi-
dagi helisema. Ta saab ärdaks ja hakkab millegi
järel igatsema. Muidugi wäljendab see iga inimese
juures isesugusel kujul. Proosaline rahamees läheb
lihtsalt restoraani ja paneb näo täis, kuulates selle-
kohast muusikat ja imestades öö-neitside kehailu;
aatelisem sort noori inimesi hakkab armastama,
kuuwalgeil õil üksteisel käsi kinni hoides Kadriin-
tali pargis kõndides ja lehtede langemist kuula-
tades. Kel aga eht luuletaja süda rinnus (ja neid
pole sugugi nii wähe, paraku!), see teeb laulu ning
mahutab selle kusagile perekonna-lehe numbrisse.
Et aga neid perekonna-lehe numbrid nii wähe, siis
on kaugelt suurem osa luuletajast summitud teisi
teid oma waimusünnituste awaldamiseks otsema,
nagu majaseinad, istepingid, alaplängid jne., mida
siis ka õige õhtralt tarwitatakse. Hiljuti leidsin
metša puutüwesse lõigatud järgmised sügawtunde-
lised read, kellegi tundmata luuletaja poolt:

Nii armas on olla,
kui kollas-
sepunastiks muutuwad lehed,
kui taewased tähed...
Ja hing on nukker
ja hall...
Ma istun
Henrik wisnapuu all,
kui utetall.
Päew õhtusse jõuab
ja wari on pikk,
kui Gailit...
(Nii Semperin
mainit).
Kes olen ma?
Kes seletab mo?
O, —
wast olen ma
Artur Adson? —
ma järele kuulata
kadson.
Kes olen ma?
Mis on mu hind?
Tohoo, ma olen
Marie Under,
üks wunder-
Kind...
Ju lendawad kured,
kui mured,
et taewa all kuulukse
kurgede lärm...
Ja ligi on meri,
ja tubaka-wabrik
„Laferm“...

Eugesin niisuguse sõnume lehest: „Uputuse katse
Schnelli tiigis.“ Inimene tahab enmast nokastanud
olekus ära uputada, jätab raha kaldale, kargab
wette... ja tiritakse wälja ning tasstitakse „Joo-
lusse“...

Mis teie ütlete selle kohta? — Misugune eu-
iroonia. Inimene tahab surra ja ei lasta. Ma kujut-
tan ta seisukorda järgmiselt ette. Inimene, wõib
olla, ei tahtnudki surra, waid tahtis lihtsalt waba-
riigi piiridest wälja minna, aga et passijaamine su-
gugi nii hõlbus asi pole, siis otustas keise ilma
minna, sest sinna sõites, kuuldawasti pole wälja-
maa passi tarwis. Ta tahab aga, et ükski wõim
teda selle juures ei tülitaks. Siis täidab ta enne kõik
oma kodaniku kohused: Ta joob temale määratud
osa wabariigi piiritust ära, jätab raha kaldale —
tulumaksuks ning kargab siis rahulliku südame-
nistusega tiiki... Kuid wõta näpust — agar po-
litsei tirib ta ilusti wälja ja wiib otseteed „pog-
risse“. Mis eest siis ometi, head inimesed? Mis
jäl sel inimesel weel tegemata?

Käisime esimese üleriiklise näituse awamisel.
Riigiwanem oli kah. Ta läks pärast sealt wälja,
kust kõik sisse tulid. Kui ma sedasama tahtsin
teha, siis ei lastud seda sündida. Pärast tahtsin
ma sealt sisse minna, kust kõik wälja tulid, ent
ka sin keelati see mul ära. Miks on ilm ometi nii
ülekohtune?

Muljed näitusest... noh, neid ei ole ma weel
keiki ülesse lugemud, kuid arwatawasti ulatab nende
arw paari tosinat ligi. Kindel on, et wähemalt
kolm ribi sisse on muljutud.

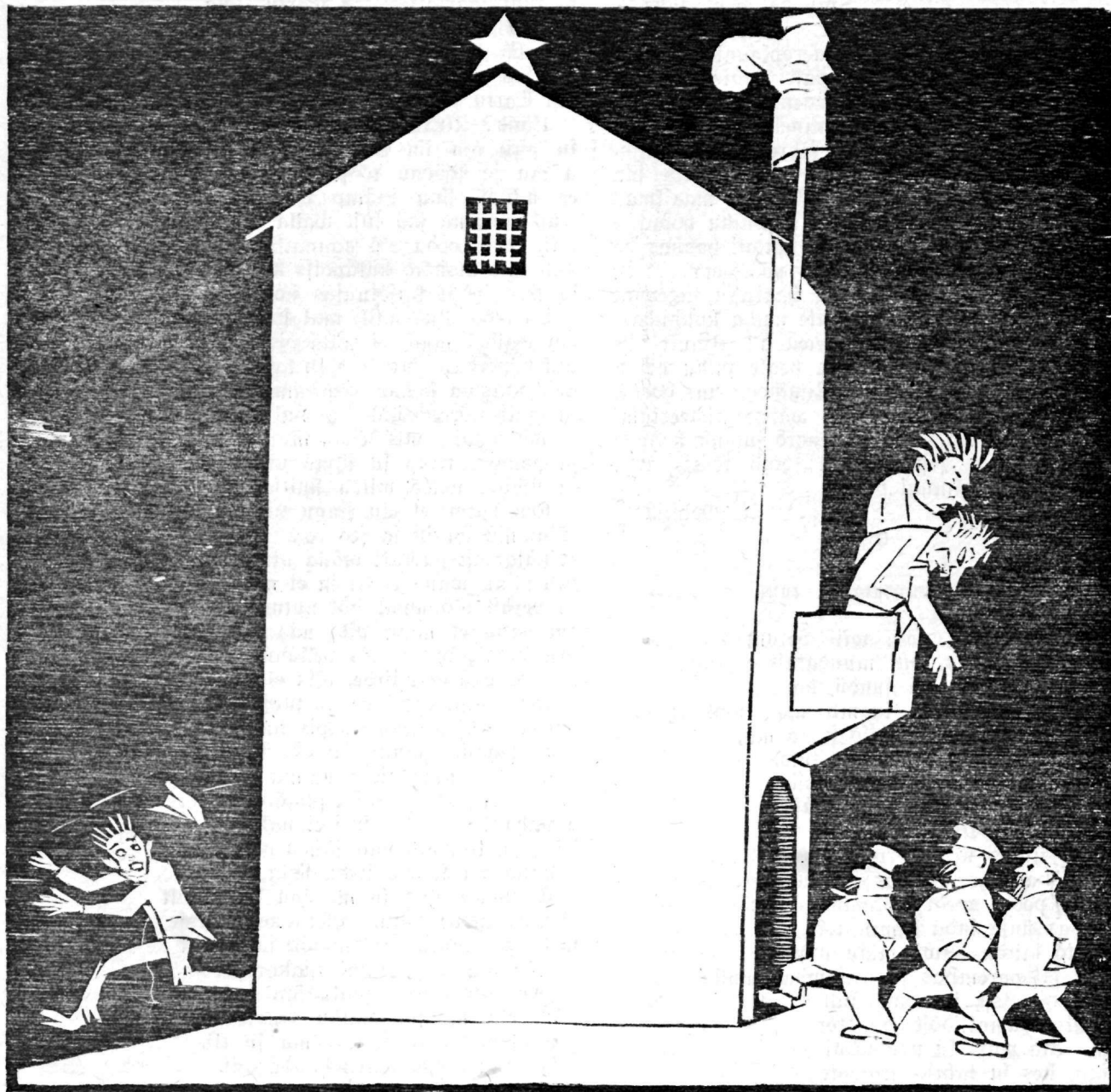
Et kogu aja aeroplaniid ehk õhkõituriid pea
kohal tiirlesid, siis püüdsin ma end igaks juhtu-
miseks puhweti warju hoida, sest mine tea... Sel-
lega tuleb siis ka seletada, et ma näitusel muud ei
näinudki, kui ainult emist kaheteistkümnepörtsaga.
Peale selle oli suuremal hulgal wäljapandud meie
politsei, mis täitsa wäljaspool wõistlust seisis. Andsin
juures waimustuses mitu korda isamaale suud.

Täna sain oma wana kooliwenna käest, kes
sõjalaewa peal madrusmaks, kirja:

„Traastu, wa kallis kolwent! et dulen sinnd
järele deredama selle kirianadukesga ed mejl onn sin
usna löbu lajalt ela nagu pullmas kuhe ed böle äda
kiedakit meil käisit küllas ruodslaised sis saj la-
jald pumeldata kus tirisit seta waabariigi piirtusd
et näud laiad piias siis lägsid need ära tulit järe
inglismanit sis saj jalleg iua ed sussit oled päris
püüdi kuhe ia siis läksit need ka är ia tulid iälle
ued wuerad prandslased sis lakusime jälle peris ke-
nasdi sis läksit nield ia tulit wa suome welet noh
ega nentegi su sejnaprugu põld tõmbasime keik
ilusdi nossit täjs ed peris kena olli wadata ja sis
lägsid ned ära ja siis tulid jälle amerigaanlaiset
sai jallegi mihe modi lakuda olit peris löbusat
pojsit siis läksit ned kah minegit nüid kulda ed
sagslased tahwat ka tula seda dee juuregat dooma
sis saap jälle sia modi jua nii ed ei saa enamap

TÖOLISTE PUHASTUSMAJA.

Kommunistidel Alliksoo ja Wanjaga
eesotsas on kawatus tööliste lossi ehitada.
Ajalehest.

Wanja ja Alliksoo: „Astuge aga julgesti sisse, seltsimehed töölised! Välja tulete te täies arusaamises kommunismist!“

Jelket päwagi näha aga mina arwan ike küll ed
egs nad sõ ja jo meje pisiqse waabarigi peris
paliags kuj wel mõni aeg ni modi lillad laseme
ja woerait wasda wõdame ja siis meje käisime
isi ka woeraks sial suures Daanisiki liinas sai
sialki pohlakadega puumeldada ed nahg oli sue
aga se derwis akab jupa ka ülese üdema wi-

maks nuit lähme Suomemale sial on keluseadus
sab naduke inge takasi tõmata aga süda on rõmtus
kuj sa watad meje laewasdiku tegemusd ega seda
ei sa suredgi mereriigit kus mejl lähep koraka
ügs kolmantigu laewasdiku wõrsilkaigule kõtg nä-
wad ed se iesti on ike ügs sur mereriig ja ntub
metsid põlegi ja jumalga siis kallis koltwont

kuj ma dulen sind waatama ügskord sis mu-
redse ike seda piiridusd ka olen arjund teisd weig-
selt prukima..."

Sinu kolivent Juk's.

*

Käisin 800 marga eest aeroplaaniga lenda-
mas . . . Oo, see oli wast läbielamine!..
Soowiks oma kurjemale waenlaselegi! Mui-
dugi jätšin enne laewa minekut pifarsilmil
kõigi omastega, tuttawatega, sõbradega ja sugu-
lastega jumalaga, kõigile head õnne ja elu siin
maa peal soowides, sest mina lähen siit maailmast
välja . . . Siigutusjes andsin isegi kordniku hobusele
mitu korda suud . . . Propelleriga ühtlasi hakkas ka
minu südames ja peas midagi pöörlema . . . Ja
kui aeroplaan õhku tõusis, siis haarasin tugewalt
oma naabri kraest kinni, et mitte maha kukkuda...
Nii sõitsimegi nagu kärbsed taewa all. Ainult ühe
korra julgemin ülevalt Tallinna peale pilku heita.
Silmade ees walgatasid ainult Riigikogu uus hoone,
Eesti välisesituse eelarwe ja välisministeeriumi
kuulpsad wiisad . . . Loodan teinekord julgust koguda
ja rohkem näha, sest ülevalt võib tõesti asju
näha, millest all aimugi pole.

K. Odanik.

—0—

Cartu wuurnanni laul.

Om wana paiga pääl wiil Setumaa
ja sinna tämä jääs, kui muudatust ei tulõ.
Sääl Setumaal ma esi sündü ka,
kuid nüüd mul sinna inämb asja joht ei olõ;
ku tsura ma wiil olli, tahtsõ sinna ma,
ku rinnun palasüwa armastusõ tulõ,
ku küläpiigat ütte tahtma naksi
ja armun kannati kui pallo jaksi.
Su nimi olli Mari, olli nii,
ja kaswi ilusas kui werrew upin,
sai mullõ armsas, tutwas sai tuu tii,
mis sinu poolõ wedi mitman jupin;
ma löüdas üüse indä silmist wii,
kui mõttö kiirdu leiwä minu nupin.
Maatilm sai parembas ja ilusambas mullõ:
ma sullõ hingässi, iks õnnõ sullõ!

Sa ollit Jumaliidõst õnnistõt,
ja himu ega poiss su pääle käi
ja mina, kes su tahtsõ ärawõtt',
sult ainult mõne pilgu õsalitõsõ sai.
Ma wali wahel hiemfat silmäwett,
tuu walu minnu säältmaalt ärä ai
ia tulli nii ma huurõ ilma sisse
es ooda midägi, es usu millegisje.

Sul tõsõ silmä lätsi südämehe,
är põlgõsõ tuu, kis sinu jaos oll luudu,
kel kaswi hingen sullõ armuehe
kel süämen ja fassit ütte muudu,
kis sinust wilist sijs kui edimätsje lehe
oll wärskelt siretide, kõiwõ otja tuudu
ja telle rasjõ hingehaawa lei,
mis edimätsje rõõmu süämeest ärä wei.

Ma jätse põttimeistri leiwä maha,
jõi kümnekördset täüs ind kurja wiina,
sijs kokkuwõtse järgi jäänd raha
ja tulli igawätse ärä Cartu liina,
lei wõõrimehes, troska pukist maha
ei taha inämp, massa määräst hindä;
mu süä wannu asju wasta jaha:
sest Cartu woorimis ja setu — sääl om waha!

Nüüd? Mari, kui näi sinu hulga ao peräst
su pilk mu in kui pinil oll nii alandlik,
a ma jo löüdnü tõsõ ilma keräst
es miildü sinä inämp wanapiigalik.
Küll mamma saa sust walla silmäteräst
wiil ooda, ooda olõ kannatlik,
küll tulõ ütškõrd küläpoiss kui osi
ja sinu indäl latsetuujas kosi.

Sa olõd illus wiil, mul sinust kahju,
om wallus mull, et küläpoissõ käe
üül käperdäse sinu luid ju lahju
neid kutswa kokku silmi imewäe
sa higih nõrgud üül, kui ligi abju
ja kõikõ wiil, mis keski muu ei näe,
ja päwäl käüd sa silmä unitse
ja ümbre neidõ wiiru sinitse.

Om halw et elu sinu nii om putnu,
et ammu walisi sa seo raa,
et küläpoissi puhtalt wällä utnu
sust minu wana engli ja et ma
su peräst olõ umal aol nutnu,
om halw et mina pidi nägemä,
mis intte joht es olõs pellänü
et olõd wäega wiirde, alla elänü.

Mu wana engli om jo tühjäs tsilknü,
om elu tedä weenü hoopis takka,
sijs lehma, kinnipistäp kartulid ja silku
lask üüsel küläpoissõ umma lakka;
ei päwäl üül saa rahu silmäpilku,
a pahanõma helde süä ei nakka.
Mis om tuu nii, sääl süüdü olõei keski,
a hallõ om su elu siski, siski.

Ei uman elun inämb saa ja minult
ei woorimehe sõitu, wiletükke, wärsse,
sa tapau waklu kapstapäält ja peedit
ja tsolgiga sa nuumat tsiakärsse
ja raswast worsti jõuluwaigu seedit
kõik elu kannad sällan mustõ märsje.
Nii umbõs wast saa olõma su tii,
mis sinu ütškõrd ärä hauda wii.

Ma woorimehes jää, mis olõs hätä,
kui inmeb süäme mii olõs kokku parnu?
Sul olõs länü häste tingimätä,
meil olõs jummal pallu latssi annu
ja sul es olõs waja waiwa nätä,
su troskaga ma weenü kerku manu,
a nüüd mu jaos sa äräpeet jo liiga:
ma illus woorimis — sa wanapiiga.

Ja kui ma siia ütškõrd äräkoolõ,
mu kihä wiias ärä Rāpinälle.
Tuu õigõ lähkūn minu kodu poolõ,
sääl surnuaida tuul käü Peipsilt wälle,
tuu tuulgi minu iist saa laulma toolõ

mis ollit noorõst mull', mis kattõ jälle.
 Jääs igäwetses kurwas Setumaa:
 ka hāua takangi ei jõht mii ütte saa.

Luulõtõdu Tartun seol aastagal kolmõ pääwā
 joosul waksjali lähükeseu norutõn.

—0—

Wastsed wisked

ehk

nõoled etu reidilt.

1. Kah näitusele.

„Aadu, kuhu ja siis selle kasjiga nii ruttad?“

„Eks ikka näitusele, kuhu siis mujale.“

„Aga kas oled sisse ka registreerinud?“

„Mis... registreerinud?“

„No jah, kas ja siis seda ei tea, et kes tahab
 näitusel kellegiga ehk millegiga esineda peab näide-
 tawa registreerima.“

„Ei, ma ei wõi ju kuidagimoodi oma kasji sisse
 registreerida, sest mõne päewa eest on tal pojad,
 kes siis need mulle kätte annab, öeldakse kohje,
 et need on riigi omad, mis registreeritud ei ole ja
 konfiskeeritakse ära ilma et mingisugust auhinda
 ehk kiitusekirja saaks.“

„Noh, küll näed, et niimoodi ja ka sisse ei
 pääse, mul oli „rebafega“ samasugune jant; es saa
 ka muudu, kui pidin lipu külge riputama.“

„Ah lipu külge riputasid? noo...“

Aadu pistis kasji hõlma alla ja puges läbi
 rahwa näituseplatsile, sidus nõõri kasjile kaela ja
 riputas teda sabapidi „Päewalehe“ pawiljoonil Ieh-
 wiwa lipu pahemale küljele „rebaf“ saba otsa,
 keda luiga tiwad hellasti kiigutawad ja Saksa-
 maa poole edasi liigutawad.

2. Raadiotelegramm Maršilt.

Kõik ei ole mitte korras. Seisukord on tõsine
 ja ülipõnew. 12. saadikut on ära kadunud. Rah-
 waste liidu konwerents seisab kriitilise momendi
 puhangul. Mars lõpetab diplomaatilise läbikäimise
 wiimasega. Kõiki katsed kadunud saadikuid leida ei
 õnnesta. Dr. Nansen ei usu mingisugust kadumist ja
 ütleb: „Õnnis on see riik ja õnnelik see saadik,
 kellel särkki peaks ära kaduma, sest siis saab see
 riik kohje ühes saadikuga Rahwaste liitu wastu
 wõetud.“ Sel puhul on oodata särkkide rekwiit-
 siooni. Kodanikud, kel tulewik kallis, annetage Rah-
 waste liidule särkke, sest sellega päästate teie ühe
 kadunud saadiku nätsajurmast.

3. Kutsumata küitiline?

„Kes see siis ometi peaks olema?“

Nagu nad ikka ja alati on olnud, mitte midagi.

„Kas ja siis ei tea, et ta riigivolikogu lii-
 ge on?“

„Noh, ega's meil siis siin riigivolikogu ei
 ole ju?“

„Aga noh, mis tarwis ta siis siia tuli?“

„Kes?“

„Aleksinski!“

„Ah Aleksinski... hm... jah...“

„Noh ega's tema siis nii tähtis polegi, peab
 ainult kategooriliselt wõetama, et sarnaste subjekte
 ilmumine meile sugugi hädahohtlik ei ole, et reidil
 olewaid konflikte likwideerida.“

„Aga ütle ometi mis moodi ta siia pääsis?“

„Wäga lihtsalt.“

„Nimelt?“

„Lendas luiga seljas nagu Balti parun suurele
 turule ankrusse...“

4. Hädahohtlikud sõjariistad.

Et politseinikkude ustawust rewideerida, sel-
 leks on neile uuejüsteemilised rewolwrid wälja antud.
 Iga oma otjekohese kohustuse mittetäitmata jätmise
 puhul awab mainit rewolwer surmawa tule oma
 peremehe wastu. Enne tegid seda kommunistid, aga
 nüüd, kui kommunistid endid kõik Tartu on koon-
 danud ei lähe see neile enam korda. Nii siis näe-
 me, et see õkonoomia kommunistele wäga mitte
 kahjulik ei ole, mida tõendab fakt, mis meie politsei-
 niki Plaafeniga juhtus. Wäga oleks soowida, et iga
 wabariigi kodanik sarnase „imeriista“ saaks, mis
 läbi oma kodaniku kohustustunnet riigi wastu
 wõiks edukalt kasutada ja kasuta kasutada.

5. Teadaanne.

Nagu teate arreteeriti Inglise laewastiku was-
 tuwõtmise puhul jalkond pealinna ajakirjanikke,
 nende hulgas ka „Meie Maa“ tähtsam ja lugupee-
 tawam kaastööline ja toimetuse liige. Ei saa kurwa
 wahesuhtumise puhul kuidagi moodi oma sugawat
 kahetsust awaldamata jätta. Loeme omaks püha-
 maks kohuseks kõiki samme mitte astumata jätta
 wastawate ametiasutuste ees, et asja lahendada.
 Loodame, et meie ajakirjanikel saab wõimaldet
 uuesti Inglise laewastikku oma kord ja oma pära-
 selt wastu wõtta. Nii kaua, kui politseinikud rei-
 dil seisawad, ei ole wõimalik laewastikku näha,
 ega selle üle pikemalt kirjeldada. Kõige õigemaid ja
 täpimehsemaid teateid saab politseist, kui endid
 arreteerida lasete.

Dotame uut Inglise laewastikku ja selle was-
 tuwõtmiist põnewusega.

Tallinna reidil 24.IX.21.

Nip—Näp.

—0—

KORTERITE PUUDUS.

„Oh, oleks mul nüüd paar kommunistlist kihutuslehtegi!“

Järgmine „Meie Mats“ nr. 27 ilmub laup. 15. oktoobril.

Ilmub k.-ü. „Meie Matsi“ kirjastusel. Wast. toim. O. Triik. A. Kummel'i (end. G. Kalla) trükk, Tall.